

відвернення та розкриття корупційних злочинів, скоєних високопосадовцями, співробітниками судових та правоохоронних органів [4, с. 136]. Для цього потрібен ряд організаційно-правових заходів, серед яких доцільно особливу увагу приділити: бюджетній та інституціональній автономії новоствореної структури; особливостям визначення її компетенції; дотриманню законності в ході реалізації повноважень співробітниками ДБР; особливостям реалізації контролю та нагляду за діяльністю ДБР; процедурі призначення та звільнення з посади керівника та членів ДБР.

Список використаної літератури

1. Кримінальний процесуальний кодекс України від 13.04.2012, із змін., внес. згідно із законами України: за станом на 05.01.2017 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua>. – Назва з екрана.
2. Про Державне бюро розслідувань [Електронний ресурс]: Закон України від 12.11.2015, із змін., внес. згідно із законами України: за станом на 05.01.2017. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua>. – Назва з екрана.
3. Скулиш Є. Проблемні питання створення державного бюро розслідувань [Текст] / Є. Скулиш // Вісник Національної академії правових наук України. – 2013. – № 4 (75). – С. 205–215.
4. Комашко В. В. Особливості організаційно-правових основ функціонування Державного бюро розслідувань як однієї з новел Кримінального процесуального кодексу України [Текст] / В. В. Комашко // Вісник АМСУ. Серія: «Право». – 2014. – № 1 (12). – С. 132–138.
5. Сліпачук Т. Як скоро запрацює Державне бюро розслідувань? / Т.Сліпачук [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.ukrinform.ua/rubric-politycs/2192434-ak-skoro-zapracue-derzavne-buro-rozsliduvan.html>. – Назва з екрана.

А. О. Калмакан

студ. III курсу

спеціальність «Правознавство»

Науковий керівник: к.ю.н., доц. О. М. Миколенко

РЕАЛІЗАЦІЯ ТЕОРІЇ «ОТРУЄНОГО ДЕРЕВА» В КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОЦЕСУАЛЬНОМУ ЗАКОНОДАВСТВІ УКРАЇНИ

Питання допустимості доказів належить до однієї з фундаментальних категорій кримінального процесу і доказового права зокрема. Виконання завдань кримінального провадження в цілому і особливо такого, як забезпечення швидкого, повного та неупередженого розслідування і судового розгляду для того, щоб кожний, хто вчинив кримінальне правопорушення, був притягнутий до від-

повідальності в міру своєї вини, жоден невинуватий не був обвинувачений або засуджений, ставить особливі вимоги до доказів, на основі яких вони вирішуються. Тому в теорії доказів протягом багатьох років формувалось особливе уявлення про допустимість доказів як гарантію повноти і достовірності зібраних у процесі доказів, законності прийнятих на їх основі рішень.

Відповідно до ст. 86 Кримінального процесуального кодексу України (далі – КПК України), доказ, якщо він отриманий, у порядку встановленому Кодексом, визнається допустимим. Доказ, який є недопустимим не може бути використаний при прийнятті процесуальних рішень, і суд не може посилається на нього при ухвалі судового рішення [1]. Таким чином, у ч. 1 ст. 87 КПК України зафіксоване правило, котре в англосаксонській системі права отримало назву «плодів отруєного дерева» (fruit of the poisonous tree): недопустимими є докази, здобуті завдяки інформації, отриманій внаслідок суттєвого порушення прав та свобод людини.

Відповідно до широкого розуміння доктрини «плодів отруєного дерева» (що цілком відповідає положенням доказового права США) будь-яке винне порушення поліцейськими конституційних прав громадян, що навіть має не безпосередній, а лише опосередкований зв'язок із самим процесом виявлення, вилучення і фіксації доказів, тягне втрату останніми юридичної сили. Тобто, це означає безумовну недопустимість доказів при будь-якому порушенні встановленого порядку збирання доказів незалежно від характеру і ступеня [2].

У вузькому сенсі доктрина «плодів отруєного дерева» зводиться до заборони використання даних, отриманих на підставі або з використанням доказів визнаних недопустимими. Тобто, в другому значенні доктрина пов'язується з проблемою використання доказів, хоча і законних за формою, але збиткових за змістом [3, с. 357].

Ще одним прикладом закріплення винятку із загального правила про допустимість доказів на зразок США у КПК України є ст. 88 «Недопустимість доказів та відомостей, які стосуються особи підозрюваного, обвинуваченого». Зокрема, у ч. 1 цієї статті зазначено: «Докази, які стосуються судимостей підозрюваного, обвинуваченого або вчинення ним інших правопорушень, що не є предметом цього кримінального провадження, а також відомості щодо характеру або окремих рис характеру підозрюваного, обвинуваченого є недопустимими на підтвердження винуватості підозрюваного, об-

винуваченого у вчиненні кримінального правопорушення». У цьому законодавчому положенні закріплено два винятки. У *першому* йдеться про те, що вчинення особою раніше хуліганства, передбаченого КК України, чи дрібного хуліганства (КУпАП України), не може бути доказом того, що вона могла вчинити ще одне хуліганство, провадження про яке розглядається у суді. *Друге* стосується характеру або окремих рис характеру підозрюваного, обвинуваченого. Зокрема наявність доказів того, що підозрюваний є холериком і дуже агресивно реагує на зауваження щодо нього, не є доказом його вини, наприклад, у нанесенні ударів особі, котра його словесно образила.

Так, у ч. 1 ст. 89 КПК України зазначено, що суд вирішує питання допустимості доказів під час їх оцінки в нарадчій кімнаті під час ухвалення судового рішення. З цієї норми не зовсім зрозуміло, на якому етапі судового провадження вирішується це питання: чи під час постановлення вироку чи ухвали про закриття провадження, чи відразу після постановки питання про визнання доказів недопустимими. За логікою речей питання про визнання доказів недопустимими мало б вирішуватися ще до початку судового розгляду в підготовчому судовому провадженні. Однак, у ч. 2 цієї статті зазначено, що у разі встановлення очевидної недопустимості доказу під час судового розгляду суд визнає цей доказ недопустимим, що тягне за собою неможливість дослідження такого доказу або припинення його дослідження в судовому засіданні, якщо таке дослідження було розпочате.

З неї доходимо до таких висновків. По-перше, усі порушення правил допустимості доказів можуть бути очевидними і неочевидними. Які з них є очевидними, а які ні – законодавець не вказує. По-друге, якщо порушення допустимості доказів мають очевидний характер, то питання про визнання їх недопустимими має вирішуватися судом одразу після заявлення сторонами відповідного клопотання з виходом у нарадчу кімнату в ухвалі суду.

Список використаної літератури

1. Кримінальний процесуальний кодекс України від 13.04.2012 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua>. – Назва з екрану.
2. Толочко О. Гуманізація доказування у кримінальному провадженні [Текст] / О. Толочко // Науковий часопис Національної академії прокуратури України. – 2014. – № 4. – С. 187–196.
3. Павлишин А. Окремі питання допустимості доказів за Кримінальним процесуальним кодексом України [Текст] / А. Павлишин // Вісник Львівського університету. – 2014. – № 59. – С. 356–364.